

بررسی رابطه پایگاه هویت با سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب

زهرا علیایی طبیبی شاهی^۱ و دکتر مریم صادقی فرد^{۲*}

۱ گروه روان شناسی عمومی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران
 ۲ گروه روان شناسی عمومی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران
 *(نویسنده مسؤل)

چکیده

هدف از انجام این تحقیقی تعیین رابطه پایگاه هویت با سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب می باشد. روش این تحقیق توصیفی از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب به تعداد ۴۶۱۶ می باشد که بر اساس جدول مورگان حجم نمونه تعداد ۳۵۷ نفر تعیین شد و از روش نمونه گیری خوشه ای استفاده شد. ابزار این تحقیق عبارتند از: الف- پرسشنامه سبک های هویتی بنیون و آدامز (۱۹۸۹) و ب- پرسشنامه سلامت عمومی GHQ، در این تحقیق برای تعیین میزان پایایی پرسشنامه ها از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که پایایی پرسشنامه های مورد نظر به ترتیب ۰.۸۸۹ و ۰.۸۷۷ به دست آمد. روش آماری مورد استفاده در این تحقیق شامل آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون ساده و چند متغیره به روش همزمان) می باشد و داده ها به وسیله نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند، نتایج نشان داد که بین سبک های هویتی و سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: سبک های هویتی، سلامت روانی، پیشرفت تحصیلی.

۱- مقدمه

یکی از مسائل مهم دوره نوجوانی هویت است. داشتن یک حس منسجم و محکم از هویت پیش نیاز رشد بهینه شخص در طول زندگی است و عدم تشکیل چنین حسی می تواند زمینه ساز آسیب های روانی _ اجتماعی باشد. بذره های تشکیل هویت از دوران کودکی کاشته شده اند، اما اریکسون شکل گیری هویت را یکی از وظایف اساسی و مهم خاص دوره نوجوانی می داند. در خلال دوره نوجوانی است که اریکسون برای فرد فرصت حل تعارضات خود را، از ترکیب همسان سازی های قبلی در سطح بالاتر جهت رسیدن به یک کل جدید، فراهم می بیند این تألیف براساس کیفیتی متفاوت از آنچه که در دوره های قبل وجود داشت استوار است. مفهوم هویت که اریکسون در این دوره مطرح می کند دو چهره دارد: از یک سو به احساساتی رجوع می کند که یک فرد در مقابل خویشتن دارد (خودسنجی)، از سوی دیگر بر روابط بین هویت شخص و توصیف هایی که دیگران از او به عمل می آورند تکیه دارد. کسب هویت موفق به تجربه احساس راحت و سلامت باز می گردد، وقتی نوجوان به هویتی قابل اعتماد دست یابد، جهت حرکت خود را می شناسد و کمتر دچار اضطراب می شود و بر عکس در حالت عدم دسترسی به هویتی موفق و پراکندگی نقش دچار اضطراب، نگرانی و حساسیت مفرط نسبت به انتقادهای دیگران می شود (منصور و دادستان، ۱۳۸۳).

هانس و همکاران (۱۹۹۴؛ به نقل از عابدی و عریضی، ۱۳۸۴) بیان می کنند که سازه پیشرفت تحصیلی در مدرسه به رفتارهایی که به یادگیری و پیشرفت مربوط است، اطلاق می شود، موضوع مهم در بحث پیشرفت و موفقیت تحصیلی این است که پیشرفت تحصیلی صرفاً یک متغیر آموزشی نیست، بلکه یک متغیر چند بعدی است که علاوه بر مسائل آموزشی و تربیتی به مولفه های روانی، شخصیتی و اجتماعی نیز مربوط می شود (آقایی و همکاران، ۱۳۹۰).
پیشرفت تحصیلی، محصول نهایی فرایند یادگیری فعال است که با کمک آموزش و فعالیت های تربیتی انجام می گیرد (گیج^۱ و برلینر^۲، ۱۳۷۴).

مدرسه و تحصیل به عنوان پل ارتباطی بین نوجوان و گروه های اجتماعی، به عنوان یک حیطه برای ایفای نقش نوجوان است. نوجوانی که به طور فعال درگیر فرایند کاوشگری است، نیاز بالایی به شناخت و پیچیدگی شناختی احساس می کند و در این مسیر به میزانی از تعهد نیز دست یافته است، لذا احساس استقلال شناختی بیشتری خواهد داشت و در امر تحصیل موفقتر خواهد بود. هدف از انجام این تحقیق بررسی رابطه پایگاه هویت با سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب می باشد.

پیشینه تحقیق

رحیم زاده (۱۳۹۳) تحقیقی با عنوان «رابطه هوش هیجانی و سبک های هویت با انگیزه پیشرفت در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه» انجام داد. تحلیل یافته ها نیز حاکی از آن بود که بین متغیرهای سبک های هویت و هوش هیجانی، بین متغیرهای سبک های هویت و انگیزه پیشرفت و بین متغیرهای هوش هیجانی و انگیزه پیشرفت همبستگی وجود دارد. همچنین بین هوش هیجانی و سبک های هویت با انگیزه پیشرفت رابطه معناداری وجود دارد

پناهنده (۱۳۹۱) تحقیقی با «عنوان نقش سبک های هویت و خودکارآمد پنداری (فردی و جمعی) در موفقیت تحصیلی دانش آموزان پسر دبیرستانی شهر اصفهان» در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ انجام داد. نتایج در سطح ۰/۹۹ اطمینان نشان داد که رابطه بین سبک هویت اطلاعاتی و سبک هویت هنجاری، خودکارآمد پنداری فردی و جمعی و نیز رابطه دو متغیر موفقیت تحصیلی و تعهد هویت بالا و معنادار بود. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد که به ترتیب متغیرهای تعهد هویت، خودکارآمد پنداری فردی و سبک هویت هنجاری توانایی پیش بینی بیشترین واریانس موفقیت تحصیلی را دارا بودند.
برزونسکی^۳ (۲۰۰۳) در پژوهش خود نشان داد که دختران و پسران در زمینه ترجیح شیوه های پردازش اطلاعات مربوط به هویت، متفاوت عمل می کنند، به طوری که دختران بیشتر از پسران دارای سبک اطلاعاتی هستند.

1- Gage, J.

2 - Berliner, L.

فرضیه‌های تحقیق

- ۱- بین پایگاه هویت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.
- ۲- بین پایگاه هویت و علائم جسمانی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.
- ۳- بین پایگاه هویت و اضطراب و بی خوابی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.
- ۴- بین پایگاه هویت و افسردگی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.
- ۵- بین پایگاه هویت و اختلال در کارکرد اجتماعی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.

روش تحقیق

روش این تحقیق توصیفی از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب به تعداد ۴۶۱۶ می باشد که بر اساس جدول مورگان حجم نمونه تعداد ۳۵۷ نفر تعیین شد و از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای استفاده شد. ابزار این تحقیق عبارتند از: الف- پرسشنامه سبک های هویتی بنیون و آدامز (۱۹۸۹)، ب- پرسشنامه سلامت عمومی GHQ: این پرسشنامه در سال ۱۹۷۲ توسط گلدبرگ طراحی شد. آقا سلطانی (۱۳۷۸) میزان روایی پرسشنامه پایگاه هویت آدامز و بنیون را با پرسشنامه خلاقیت و با استفاده از ضریب همبستگی $R=0,48$ و $R=0,02$ گزارش نمود (حسن زاده و همکاران، ۱۳۹۳). در بررسی گلدبرگ و ویلیامز (۱۹۹۸) پایایی دو نیمه کردن برای کل پرسشنامه سلامت عمومی را ۰/۹۵ گزارش کردند و ثبات درونی با روش آلفای کرونباخ در مطالعه چان (۱۹۸۵) و کی یس (۱۹۸۴) برابر ۰/۹۳ گزارش شده است. آقا سلطانی (۱۳۷۸) مقدار پایایی پرسشنامه پایگاه هویت آدامز و بنیون با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ گزارش نمود (حسن زاده و همکاران، ۱۳۹۳). روش‌های آماری مورد استفاده در این تحقیق شامل آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و خطای استاندارد میانگین) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون ساده و چند متغیره به روش همزمان) می باشد.

یافته‌های تحقیق

نتایج حاصل از فرضیه تحقیق

فرضیه اول: بین پایگاه هویت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.

به منظور آزمون فرضیه مذکور از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن به شرح جدول ۱، می باشد.

جدول ۱: نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون

متغیر	مقدار همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
پایگاه هویت آشفته-پیشرفت تحصیلی	-۰,۲۱۳	۰,۰۱۷
پایگاه هویت زود شکل گرفته-پیشرفت تحصیلی	۰,۰۹۱	۰,۱۶۴
پایگاه هویت به تعویق افتاده-پیشرفت تحصیلی	۰,۰۸۷	۰,۳۸۱
پایگاه هویت موفق یا پیشرفته-پیشرفت تحصیلی	۰,۵۷۴	۰,۰۰۱

بر اساس جدول ۱، با توجه به مقادیر همبستگی به دست آمده و اینکه مقادیر p به دست آمده کمتر از ۰,۰۵ می باشد، بنابراین نتیجه می گیریم که بین پایگاه هویت آشفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه منفی و معنی داری وجود دارد.

با توجه به مقادیر همبستگی به دست آمده و اینکه مقادیر p به دست آمده بیشتر از ۰,۰۵ می باشد، بنابراین نتیجه می گیریم که بین پایگاه هویت زود شکل گرفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود ندارد.

با توجه به مقادیر همبستگی به دست آمده و اینکه مقادیر p به دست آمده بیشتر از $0,05$ می باشد، بنابراین نتیجه می گیریم که بین پایگاه هویت به تعویق افتاده و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود ندارد.

با توجه به مقادیر همبستگی به دست آمده و اینکه مقادیر p به دست آمده کمتر از $0,05$ می باشد، بنابراین نتیجه می گیریم که بین پایگاه هویت موفق یا پیشرفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت معنی داری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین پایگاه هویت و علائم جسمانی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.

همانطور که در جدول ۲، مشاهده می شود ضریب همبستگی چندگانه بین پایگاه هویت و علائم جسمانی برابر $0/439$ می باشد و ضریب تعیین آن برابر $0/193$ می باشد. به عبارت دیگر $0/193$ از تغییرات واریانس متغیر ملاک علائم جسمانی به وسیله متغیر پیش بین پایگاه هویت تبیین می شود و ضریب تعیین تعدیل شده نشان می دهد که مدل مورد استفاده $0/184$ تغییرات در علائم جسمانی را بحساب آورده است.

جدول ۲: خلاصه مدل رگرسیونی بین پایگاه هویت و علائم جسمانی

روش	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد
Enter	۰,۴۳۹	۰,۱۹۳	۰,۱۸۴	۰,۶۶۵

همانطور که در جدول ۳ مشاهده می شود اثر رگرسیونی متغیر پایگاه هویت و علائم جسمانی معنادار بوده است. این اثر رگرسیونی با مقدار $F=21,007$ ، در سطح آلفای $0/001$ معنا دار بدست آمد. به عبارت دیگر مجموع مجذورات باقیمانده به آن میزان نبود که اثر رگرسیونی را خنثی نماید و موجب عدم تفاوت معنادار گردد و به این معنی است که تغییر نشان داده شده به وسیله مدل رگرسیونی بر اثر اتفاق و تصادف نیست. در رابطه مثبت به دست آمده، بهترین ترکیب خطی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته وجود دارد.

جدول ۳: نتایج تحلیل واریانس رگرسیونی پایگاه هویت و پیشرفت تحصیلی

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
اثر رگرسیونی	۳۷,۱۸۵	۴	۹,۲۹۶	۲۱,۰۰۷	۰,۰۰۱
باقیمانده	۱۵۵,۷۷۳	۳۵۲	۰,۴۴۳		
کل	۱۹۲,۹۵۸	۳۵۶			

فرضیه سوم: بین پایگاه هویت و اضطراب و بی خوابی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.

همانطور که در جدول ۴، مشاهده می شود ضریب همبستگی چندگانه بین پایگاه هویت و علائم جسمانی برابر $0/393$ می باشد و ضریب تعیین آن برابر $0/155$ می باشد. به عبارت دیگر $0/155$ از تغییرات واریانس متغیر ملاک اضطراب و بی خوابی به وسیله متغیر پیش بین پایگاه هویت تبیین می شود و ضریب تعیین تعدیل شده نشان می دهد که مدل مورد استفاده $0/145$ تغییرات در اضطراب و بی خوابی را بحساب آورده است.

جدول ۴: خلاصه مدل رگرسیونی بین پایگاه هویت و اضطراب و بی خوابی

روش	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد
Enter	۰,۳۹۳	۰,۱۵۵	۰,۱۴۵	۰,۶۸۹

همانطور که در جدول ۵ مشاهده می شود اثر رگرسیونی متغیر پایگاه هویت و اضطراب و بی خوابی معنادار بوده است. این اثر رگرسیونی با مقدار $F=16,114$ ، در سطح آلفای $0/001$ معنا دار بدست آمد. به عبارت دیگر مجموع مجذورات باقیمانده به آن میزان نبود که اثر رگرسیونی را خنثی نماید و موجب عدم تفاوت معنادار گردد و به این معنی است که تغییر نشان داده شده به وسیله مدل رگرسیونی بر اثر اتفاق و تصادف نیست. در رابطه مثبت به دست آمده، بهترین ترکیب خطی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته وجود دارد.

جدول ۵: نتایج تحلیل واریانس رگرسیونی پایگاه هویت و اضطراب و بی خوابی

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
اثر رگرسیونی	۳۰,۶۷۵	۴	۷,۶۶۹	۱۶,۱۱۴	۰,۰۰۱
باقیمانده	۱۶۷,۵۱۶	۳۵۲	۰,۴۷۶		
کل	۱۹۸,۱۹۰	۳۵۶			

فرضیه چهارم: بین پایگاه هویت و افسردگی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.

همانطور که در جدول ۶ مشاهده می شود ضریب همبستگی چندگانه بین پایگاه هویت و افسردگی برابر $0/370$ می باشد و ضریب تعیین آن برابر $0/137$ می باشد. به عبارت دیگر $0/137$ از تغییرات واریانس متغیر ملاک افسردگی به وسیله متغیر پیش بین پایگاه هویت تبیین می شود و ضریب تعیین تعدیل شده نشان می دهد که مدل مورد استفاده $0/127$ تغییرات در افسردگی را بحساب آورده است.

جدول ۶: خلاصه مدل رگرسیونی بین پایگاه هویت و اضطراب و بی خوابی

روش	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد
Enter	۰,۳۷۰	۰,۱۳۷	۰,۱۲۷	۰,۶۹۷

همانطور که در جدول ۷ مشاهده می شود اثر رگرسیونی متغیر پایگاه هویت و افسردگی معنادار بوده است. این اثر رگرسیونی با مقدار $F=13,990$ ، در سطح آلفای $0/001$ معنا دار بدست آمد. به عبارت دیگر مجموع مجذورات باقیمانده به آن میزان نبود که اثر رگرسیونی را خنثی نماید و موجب عدم تفاوت معنادار گردد و به این معنی است که تغییر نشان داده شده به وسیله مدل رگرسیونی بر اثر اتفاق و تصادف نیست. در رابطه مثبت به دست آمده، بهترین ترکیب خطی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته وجود دارد.

جدول ۷: نتایج تحلیل واریانس رگرسیونی پایگاه هویت و افسردگی

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
اثر رگرسیونی	۲۷,۲۵۰	۴	۶,۸۱۲	۱۳,۹۹۰	۰,۰۰۱
باقیمانده	۱۷۱,۴۱۱	۳۵۲	۰,۴۸۷		
کل	۱۹۸,۶۶۱	۳۵۶			

فرضیه پنجم: بین پایگاه هویت و اختلال در عملکرد اجتماعی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب رابطه وجود دارد.

همانطور که در جدول ۸، مشاهده می شود ضریب همبستگی چندگانه بین پایگاه هویت و اختلال در عملکرد اجتماعی برابر ۰/۳۷۰ می باشد و ضریب تعیین آن برابر ۰/۱۳۷ می باشد. به عبارت دیگر ۰/۱۳۷ از تغییرات واریانس متغیر ملاک اختلال در عملکرد اجتماعی به وسیله متغیر پیش بین پایگاه هویت تبیین می شود و ضریب تعیین تعدیل شده نشان می دهد که مدل مورد استفاده ۰/۱۲۷ تغییرات در اختلال در عملکرد اجتماعی را بحساب آورده است.

جدول ۸: خلاصه مدل رگرسیونی بین پایگاه هویت و اختلال در عملکرد اجتماعی

روش	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد
Enter	۰,۲۷۸	۰,۰۷۷	۰,۰۶۷	۰,۷۶۸

همانطور که در جدول ۹ مشاهده می شود اثر رگرسیونی متغیر پایگاه هویت و اختلال در عملکرد اجتماعی معنادار بوده است. این اثر رگرسیونی با مقدار $F=13,990$ ، در سطح آلفای ۰/۰۰۱ معنا دار بدست آمد. به عبارت دیگر مجموع مجذورات باقیمانده به آن میزان نبود که اثر رگرسیونی را خنثی نماید و موجب عدم تفاوت معنادار گردد و به این معنی است که تغییر نشان داده شده به وسیله مدل رگرسیونی بر اثر اتفاق و تصادف نیست. در رابطه مثبت به دست آمده، بهترین ترکیب خطی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته وجود دارد.

جدول ۹: نتایج تحلیل واریانس رگرسیونی پایگاه هویت و اختلال در عملکرد اجتماعی

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
اثر رگرسیونی	۱۷,۴۶۵	۴	۴,۳۶۶	۷,۳۸۴	۰,۰۰۱
باقیمانده	۲۰۸,۱۳۲	۳۵۲	۰,۵۹۱		
کل	۲۲۵,۵۹۷	۳۵۶			

نتیجه گیری و پیشنهادات

هدف از انجام این تحقیق بررسی رابطه پایگاه هویت با سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم در شهرستان میناب بود. نتایج نشان داد که بین پایگاه هویت آشفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه منفی و معنی داری وجود دارد ($R = 0,213$ و $p = 0,017$)؛ بین پایگاه هویت زود شکل گرفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود ندارد ($R = 0,091$ و $p = 0,164$)؛ بین پایگاه هویت به تعویق افتاده و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی داری وجود ندارد ($R = 0,087$ و $p = 0,381$)؛ بین پایگاه هویت موفق یا پیشرفته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. ($R = 0,574$ و $p = 0,001$) همچنین نتایج نشان داد که بین پایگاه هویت و هر یک از مولفه های سلامت روانی (علائم جسمانی، اضطراب و بی خوابی، افسردگی، اختلال در کارکرد اجتماعی) رابطه معنی دار برقرار است. با توجه به نتایج به دست آمده از این تحقیق پیشنهاد می شود:

۱. شیوه های تربیتی مدرسه طوری باشد که در توان برقراری ارتباط موثر با دیگران به دانش آموزان کمک کنند.
۲. قوه اعتماد به نفس دانش آموزان را تقویت کنند.
۳. به دانش آموزان کمک کنند تا با درک بیشتر از خود، توانایی ها و ضعف های خود را شناسایی کنند و نقاط قوت خود را بهبود بخشند.
۴. احساس تعهد در دانش آموزان تقویت کنند.
۵. به دانش آموزان کمک کنند تا نسبت به خودشان نگرشی مثبتی داشته باشند.

منابع

۱. آقای، اصغر؛ جلالی، داریوش و نظری، فرحناز (۱۳۹۰). تاثیر مشاوره شغلی گروهی به روش یادگیری کرومبولتز بر انگیزش پیشرفت، انگیزش شغلی، نگرش‌های تحصیلی شغلی و پیشرفت تحصیلی، مجله مطالعات آموزش و یادگیری، شماره دوم، پیاپی ۶۱/۲، صص ۲۵-۱.
 ۲. پناهنده، عباس (۱۳۹۱). نقش سبک‌های هویت و خودکارآمد پنداری (فردی و جمعی) در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان پسر دبیرستانی شهر اصفهان در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
 ۳. حسن‌زاده، رمضان؛ فرزانه، سمیرا و خادم‌ملو، عزیز (۱۳۹۳). نظریه‌ها و کاربرد آزمون‌های روان‌شناختی و شخصیت، تهران، نشر ارسباران.
 ۴. رحیم‌زاده، صغری (۱۳۹۳). رابطه هوش هیجانی و سبک‌های هویت با انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.
 ۵. گیج، نیت‌ل و برلایندر، دیوید، سی (۱۳۷۴). روانشناسی تربیتی. ترجمه غلامرضا خوی‌نژاد و همکاران. مشهد: انتشارات پاژ.
 ۶. منصور، محمود و دادستان، پریخ (۱۳۸۳). نظام تحولی از روان‌تحلیل‌گری تا رفتارشناسی و نظام‌های عینی. تهران: انتشارات رشد.
7. Berzonsky, M.D. (2003). Identity style and well-being: Does commitment matter? *International Journal of Theory and Research*, 3(1), 131- 142.